

VODIČ KROZ LOKALNE IZBORE 2025.

GONG

Sufinancira
Europska unija

Stajališta izražena u ovom tekstu isključiva su odgovornost Gongga i ne odražavaju nužno stajalište Europske unije.

TKO, KOGA I KAKO BIRA

Koga biramo na lokalnim izborima?

Na lokalnim izborima biramo nositelje izvršne vlasti u lokalnim jedinicama - **općinske načelnike, gradonačelnike i župane** te njihove zamjenike i članove predstavnička tijela lokalnih jedinica - članove **općinskih i gradskih vijeća** te **županijskih skupština i Gradske skupštine Grada Zagreba**.

U nekim mjestima, **pripadnici nacionalnih manjina** birat će **zamjenike** općinskih načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz redova pripadnika nacionalnih manjina te će se birati zamjenici općinskih načelnika iz reda pripadnika hrvatskog naroda u mjestima gdje pripadnici hrvatskog naroda čine manjinsko stanovništvo.

Nakon provedenih izbora i konstituiranja predstavničkih tijela, u nekim će se mjestima održati **dopunski izbori** na kojima će pripadnici i pripadnice nacionalnih manjina moći birati predstavnike u vijećima i skupštinama iz reda pripadnika nacionalnih manjina.

Tko raspisuje izbore?

Vlada Republike Hrvatske raspisuje izbore za članove predstavničkih tijela jedinica i za općinske načelnike, gradonačelnike i župane te njihove zamjenike.

Od dana raspisivanja izbora do dana održavanja izbora ne može proteći manje od 30 niti više od 60 dana.

Kad se održavaju lokalni izbori?

Redovni lokalni izbori održavaju se istodobno, **treće nedjelje u svibnju svake četvrte godine**. Prvi krug ovih izbora očekuje nas **18. svibnja**, a u jedinicama u kojima će to biti to potrebno, **drugi krug** održat će se dva tjedna kasnije. Postoji i mogućnost održavanja **trećeg kruga** izbora, ponovno dva tjedna nakon drugog kruga.

Postoje i **prijevremeni izbori** za članove predstavničkih tijela jedinica kojima je mandat prestao zbog raspuštanja, a održavaju se u roku od 90 dana od dana raspuštanja predstavničkog tijela. Jednako vrijedi i u slučaju izbora općinskog načelnika, gradonačelnika i župana kada je mandat prestao zbog razrješenja.

Koliko ima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u hrvatskoj?

U Republici Hrvatskoj ima ukupno 576 jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, i to:

- **428** općina,
- **127** gradova,
- **20** jedinica područne (regionalne) samouprave - županija te
- **Grad Zagreb** koji ima poseban status grada i županije.

U svima njima održat će se lokalni izbori.

Koliko se bira članova predstavničkih tijela?

Broj članova predstavničkog tijela jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave je neparan, a određuje se ovisno o broju stanovnika, i to tako da predstavničko tijelo:

- županije
 - ◆ s više od 300.000 stanovnika, ima **47** članova,
 - ◆ s više od 200.000 do 300.000 stanovnika, ima **41** člana
 - ◆ s više od 100.000 do 200.000 stanovnika, ima **37** članova,
 - ◆ s više od 60.000 do 100.000 stanovnika, ima **31** člana,
 - ◆ do 60.000 stanovnika, ima **27** članova, dok kod
- općine i grada
 - ◆ s više od 300.000 stanovnika, ima **47** članova,
 - ◆ s više od 200.000 do 300.000 stanovnika, ima **41** člana,
 - ◆ s više od 100.000 do 200.000 stanovnika, ima **31** člana,
 - ◆ s više od 60.000 do 100.000 stanovnika, ima **27** članova,
 - ◆ s više od 35.000 do 60.000 stanovnika, ima **21** člana,
 - ◆ s više od 20.000 do 35.000 stanovnika, ima **19** članova,
 - ◆ s više od 10.000 do 20.000 stanovnika, ima **15** članova,
 - ◆ s više od 2.500 do 10.000 stanovnika, ima **13** članova,
 - ◆ s više od 1.000 do 2.500 stanovnika, ima **9** članova,
 - ◆ do 1.000 stanovnika, ima **7** članova.

Tko može glasati na lokalnim izborima?

Pravo glasati na lokalnim izborima imaju svi hrvatski državljani i državljanke koji su navršili 18 godina. Glasati mogu **isključivo na mjestu svog prebivališta** tako da nije moguća promjena biračkog mjesta kao na parlamentarnim, europarlamentarnim i predsjedničkim izborima.

Na izborima mogu sudjelovati i punoljetni **državljeni i državljanke drugih članica Europske unije** koji imaju prebivalište ili privremeni boravak u Hrvatskoj.

Što je s biračkim pravom državljana drugih država Europske unije koji žive u Hrvatskoj?

Državljeni i državljanke drugih EU država mogu birati i biti birani za članove predstavničkih tijela, no ne mogu birati ili se kandidirati za izvršna tijela – općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihove zamjenike.

Za razliku od građana Hrvatske, kako bi mogli ostvariti svoje biračko pravo, prethodno se moraju **registrirati** za glasovanje i to **najkasnije 30 dana prije izbora**.

Kako glasaju birači koji su pripadnici nacionalnih manjina?

Pripadnici i pripadnice nacionalnih manjina imaju pravo birati svoje predstavnike u predstavnička i izvršna tijela jedinica. Oni glasaju za iste liste i kandidate **kao i ostali birači**.

Dodatno, u onim mjestima u kojima pojedina nacionalna manjina čini **najmanje 5 % ukupnog stanovništva**, ona ima **pravo na jednog člana** u predstavničkim tijelima.

Neovisno o udjelu pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom stanovništvu jedinice, **statuti jedinica** mogu predvidjeti i pravo na zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika, odnosno župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina.

Pravo glasa imaju samo biračice i birači pripadnici manjina koji imaju prebivalište u toj jedinici.

Jednako vrijedi i za pripadnike i pripadnice hrvatskog naroda u predstavničkom tijelu jedinice u kojoj pripadnici neke nacionalne manjine čine većinu stanovništva.

KANDIDIRANJE

Tko predlaže kandidate na lokalnim izborima?

Kandidate i kandidacijske liste mogu predložiti **političke stranke** i **birači** (kandidacijska lista grupe birača).

Politička stranka mora biti **registrirana** u Republici Hrvatskoj **u trenutku raspisivanja izbora** kako bi mogla predložiti članove i kandidate.

Kako se kandidirati na lokalnim izborima?

Birači koji predlažu kandidate za izvršna tijela (općinski načelnik, gradonačelnik, župan te njihovih zamjenika) i kandidacijske liste za članove predstavničkih tijela (općinska i gradska vijeća te županijske skupštine) **moraju prikupiti potpise birača** za kandidaturu.

Stranke moraju prikupiti potpise birača za kandidaturu općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovih zamjenika. S druge strane, potpise ne trebaju skupiti kako bi kandidirali liste za članove predstavničkih tijela jedinica.

Potpis mogu dati samo birači koji imaju **prebivalište u jedinici** (na području općine, grada odnosno županije) u kojoj se provode izbori. Birač može svojim potpisom podržati više kandidacijskih lista odnosno kandidatura unutar svoje jedinice.

Zakon o lokalnim izborima propisuje **minimalan broj potpisa** koji je potrebno prikupiti za pravovaljanu kandidaturu, a koji **ovisi o broju stanovnika jedinice**. Podatke o potrebnom broju potpisa birača objavit će Državno izborno povjerenstvo na svojim stranicama kada se raspišu izbori.

Tko ne može biti kandidat na lokalnim izborima?

Za izvršna i predstavnička tijela ne mogu se kandidirati:

- policijski službenici, djelatne vojne osobe, službenici i namještenici u Oružanim snagama RH te
- osobe koje su pravomoćnom sudskom presudom osuđene za kazneno djelo na kaznu zatvora u trajanju od najmanje šest mjeseci ili im je ta kazna zamijenjena radom za opće dobro ili uvjetnom osudom.

*Ovo se ne odnosi se na osobe koje su pravomoćno osuđene za kaznena djela iz nehaja na kaznu zatvora ako im je ta kazna zamijenjena radom za opće dobro ili uvjetnom osudom.

Također, nitko se ne može istovremeno kandidirati za općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika i za župana, ni za njihove zamjenike. U slučaju istovremene kandidature, županijsko izborno povjerenstvo pozvat će kandidata da se u roku od 24 sata izjasni o tome koju kandidaturu prihvaća, a ukoliko se ne izjasni rješenjem će poništiti kandidaturu za općinskog načelnika, odnosno gradonačelnika, tj. njihovog zamjenika.

Koji je rok za kandidiranje na lokalnim izborima?

Kandidacijske liste i kandidature moraju prispjeti nadležnom izbornom povjerenstvu u roku od **14 dana** od dana stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora.

Kada nadležno izborno povjerenstvo zaprimi kandidacijske liste i kandidature, provjerit će jesu li one podnesene sukladno zakonskim odredbama i obvezatnim uputama Državnog izbornog povjerenstva. Ako uoči određene nedostatke, pozvat će podnositelja da ih ispravi u pravilu u roku od 48 sati.

Nakon što utvrdi pravovaljanost svih kandidacijskih lista, odnosno kandidatura, nadležno izborno povjerenstvo sastavit će zbirne liste pravovaljanih kandidatura te ih objaviti u roku od 48 sati od isteka roka za kandidiranje. Time počinje izborna promidžba.

Što je izborna promidžba?

Izborna promidžba ili kampanja je skup radnji koje poduzimaju sudionici izborne promidžbe u svrhu javnog predstavljanja i obrazlaganja svojih izbornih programa biračima.

Sudionici izborne promidžbe su kandidati, nositelji kandidacijskih lista grupe biračica i birača (tzv. nezavisni kandidati) i političke stranke.

Iako izborna promidžba počinje puno prije izbora, službena kampanja **počinje danom objave zbirnih lista**, a **prestaje 24 sata prije dana održavanja** izbora. Nepravilnosti vezane za izbornu promidžbu trebaju se prijaviti nadležnom općinskom ili gradskom izbornom povjerenstvu.

Koliko traje izborna šutnja?

Izborna šutnja **počinje nakon izborne promidžbe**, a **završava na dan održavanja izbora u 19 sati**.

Za vrijeme izborne šutnje zabranjuje se javno predstavljanje i obrazlaganje izbornih programa sudionika biračima i biračicama, nagovaranje birača da glasuju za određenu kandidacijsku listu ili kandidatkinju, objavljivanje procjena izbornih rezultata kao i objavljivanje prethodnih, neslužbenih rezultata izbora, izjava i intervjua sudionika izborne promidžbe te navođenje njihovih izjava ili pisanih djela.

Za kršenje izborne šutnje predviđene su novčane sankcije!

Tko provodi lokalne izbore?

Tijela za provedbu izbora su **Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske, Izorno povjerenstvo Grada Zagreba, županijska, gradska i općinska izborna povjerenstva te birački odbori**.

Gradska i općinska izborna povjerenstva mogu se imenovati u istom stalnom sastavu za provedbu izbora u više gradova i općina, na prijedlog Državnog izbornog povjerenstva.

Tko može biti član biračkog odbora?

Birački odbor čine **predsjednik, potpredsjednik te osam članova i članica**. Četiri člana biračkog odbora određuju **većinske** političke stranke, a ostalih četiri **oporbene** političke stranke, sukladno stranačkom sastavu predstavničkog tijela pojedine jedinice. Predsjednik i potpredsjednik ne smiju biti članovi niti jedne političke stranke.

Svi zainteresirani za rad u biračkom odboru trebaju se javiti političkim strankama koje ih mogu predložiti za članove biračkog odbora ili [nadležnom gradskom ili općinskom izbornom povjerenstvu](#) za funkcije predsjednika i potpredsjednika biračkog odbora.

Popis svih izbornih povjerenstava možeš pronaći na stranicama [Državnog izbornog povjerenstva](#) nakon raspisivanja izbora.

DAN IZBORA

Kako se obavlja glasanje?

Glasanje na biračkom mjestu se odvija na izborni dan **između 7 i 19 sati**, osobnim dolaskom na biračko mjesto ili u slučaju birača koji zbog zdravstvenog stanja ne mogu pristupiti biračkom mjestu, kod kuće.

Na biračkom mjestu dobit ćeš više glasačkih listića:

- za izbor članova općinskog/gradskog vijeća
- za izbor članova županijske skupštine
- za izbor općinskog načelnika/gradonačelnika i
- za izbor župana.

Birači u Gradu Zagrebu dobit će manje glasačkih listića - za gradonačelnika i gradsku skupštinu jer Grad Zagreb ima status županije.

U mjestima u kojima se provode izbori za **mjesnu samoupravu** (gradske četvrti/kotareve i mjesne odbore) birači će dobiti **dodatne listiće**.

LOKALNI IZBORI 2025.

KADA DOĐEŠ NA BIRAČKO MJESTO...

- PRIDI** biračkom odboru i daj **važeću osobnu iskaznicu, putovnicu ili vozačku dozvolu**
- član biračkog odbora pronaći će te na **izvatku iz popisa birača** i zaokružiti redni broj kod tvog imena i prezimena
- iz lepezasto posloženih listića, **uručit** će ti onoliko biračkih listića koliko se izbora provodi u jedinici u kojoj živiš. Ako želiš odabrati listiće, **nemoj ih sama uzimati** već pokaži članu biračkog odbora koje želiš
- Iza paravana ZAOKRUŽI** redni broj ispred naziva liste ili kandidata. Na ovim izborima **nema preferencijalnog glasanja**

U nekim općinama i gradovima održavat će se i izbor za zamjenika općinskog načelnika/gradonačelnika i/ili župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina, odnosno izbor zamjenika općinskog načelnika iz reda pripadnika hrvatskoga naroda. Na biračkim mjestima u tim općinama i gradovima bit će postavljena obavijest za birače. Ukoliko imaju pravo i žele glasati na tim izborima, birači će dolaskom na biračko mjesto trebati posebno **zatražiti listić** od članova biračkog odbora.

Gdje mogu pronaći svoje biračko mjesto?

Svoje biračko mjesto možeš pronaći u [Registru birača](#) ili na **stranicama Državnog izbornog povjerenstva**. Također, na biračkim mjestima bit će izvješena biračka mjesta po adresama.

Što ako me nema na popisu birača na mom biračkom mjestu?

U tom slučaju, birački odbor bi te trebao uputiti u matični ured/općinu gdje ćeš izvaditi potvrde za glasanje, takozvane **plave potvrde** s kojom ćeš onda moći glasati.

Ovo će se najčešće dogoditi zato što ti je **istekla osobna iskaznica** prije zaključavanja biračkog popisa, što je 10 dana prije izbora pa na vrijeme provjeri svoje dokumente.

Plava potvrda se izdaje za svaku vrstu izbora posebno što znači da će birači dobiti nekoliko potvrda ovisno o tome koliko tijela mogu birati u svojoj jedinici.

U Gradu Zagrebu birači će dobiti dvije potvrde jer biraju članove Gradske skupštine i gradonačelnika, a u općini Dvor birači će dobiti četiri potvrde jer biraju općinskog načelnika, općinsko vijeće te županijsku skupštinu i župana. Dodatno, pripadnici nacionalnih manjina u jedinicama u kojima se biraju manjinski zamjenici načelnika/gradonačelnika/župana dobit će dodatnu plavu potvrdu i za te izbore.

Mogu li glasati s putovnicom?

Možeš, ali samo **ako imaš važeću osobnu iskaznicu**, inače te neće biti na popisu birača. Popis birača slaže se na temelju podataka o prebivalištu, koji je vezan uz osobnu iskaznicu, tako da ako ti je osobna iskaznica nevažeća, neće te biti ni na popisu birača. Ali i u tom slučaju možeš glasati, samo moraš po plavu potvrdu.

Što ako se na dan izbora nalazim u inozemstvu ili izvan mjesta svog prebivališta te u bolnicama i staračkim domovima?

Ako ćeš u vrijeme izbora biti izvan mjesta svog prebivališta **nećeš moći glasati** na lokalnim izborima. Glasanje na lokalnim izborima obavlja se samo na biračkim mjestima na području općine ili grada gdje se izbori provode te nije moguće promijeniti biračko mjesto kao na parlamentarnim, europarlamentarnim i predsjedničkim izborima.

Ako ti je prebivalište u Splitu, moći ćeš glasati samo u Splitu.

Može li se na lokalnim izborima glasati preferencijalno?

Ne, na lokalnim izborima **ne primjenjuje se** preferencijalno glasanje niti za jedno predstavničko tijelo (županijsko, gradsko, općinsko vijeće).

Stranke, odnosno grupe birača predlažu kandidacijske liste i na njima definiraju redoslijed kandidata pa glasaš samo za željenu listu, na način da ćeš zaokružiti broj ispred liste. Položaj na listi, počevši od prvog mjesta, te broj osvojenih mandata određuju koji će od kandidata/kinja ući u predstavničko tijelo jedinice.

Smijem li fotografirati glasački listić?

Tvoje je pravo objaviti za koga glasaš, no zabranjeno je zahtijevati od nekoga da se izjasni o svojim biračkim preferencijama. Ipak, fotografiranje glasačkog listića **nije u skladu s pravilima izbornog postupka** jer može ugroziti tajnost glasanja i može biti podloga za kupovinu glasova što je kazneno djelo.

Kako mogu glasati biračice i birači koji imaju tjelesne mane ili su nepismeni?

Biračice i birači koji zbog kakve tjelesne mane ili zbog toga što je nepismen ne može samostalno glasovati, može doći na biračko mjesto **s drugom osobom koja je pismena** i koja će po njegovoj/njezinoj ovlasti i uputi zaokružiti redni broj ispred naziva kandidacijske liste, odnosno ispred imena kandidata.

Kako glasaju birači i biračice koji zbog svog zdravstvenog stanja ne mogu doći na biračko mjesto?

Birači i biračice koji zbog teže bolesti, tjelesnog oštećenja ili nemoći nisu u mogućnosti pristupiti na biračko mjesto, mogu glasati **od kuće**.

U tom slučaju, moraju obavijestiti nadležno izborno povjerenstvo najranije 3 dana prije dana održavanja izbora ili birački odbor na dan izbora **do 12 sati** te zatražiti glasanje od kuće. Dva člana biračkog odbora doći će u dom birača i obaviti glasanje.

Koja su prava i dužnosti promatrača?

Promatrači imaju pravo pratiti provođenje izbora **tijekom cijelog izbornog postupka**, a izborna tijela dužna su mu omogućiti promatranje svog rada. Oni mogu upozoravati na uočene nepravilnosti i zahtijevati njihovo otklanjanje, te u zapisnik o radu izbornih tijela stavljati svoje primjedbe.

Važno da je naglasiti da promatrači ne smiju ometati rad izbornog tijela, odgovarati na upite birača, tonski ili video snimati unutar biračkog mjesta te na bilo koji način utjecati na birače.

Tko može promatrati izbore?

Promatrati izbore mogu:

- promatrači **političkih stranaka**,
- promatrači **grupe birača** koji sudjeluju na izborima,
- promatrači **nevladinih udruga** koje djeluju na području neovisnog promatranja izbornih postupaka i/ili promicanja ljudskih i građanskih prava i
- promatrači **međunarodnih organizacija** koje djeluju u Republici Hrvatskoj.

Svi zainteresirani za promatranje trebaju se javiti nekoj od udruga ili stranaka koje organiziraju promatranje izbora.

Pravo promatranja izbora obuhvaća promatranje cjelokupnog izbornog postupka, a naročito glasanje, rad izbornih tijela i uvid u cjelokupni izborni materijal.

Kandidat na izborima ne smije biti promatrač na izborima za koje je kandidat!

PRAVNI LIJEKOVI

Tko ima pravo podnijeti prigovor vezano za izborne nepravilnosti?

Prigovor zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja ili u postupku izbora za članove predstavničkih tijela jedinica i izvršnih tijela jedinice mogu podnijeti **političke stranke, nositelji kandidacijske liste biračica, kandidati, najmanje 100 birača ili najmanje 5% biračica i birača** jedinice u kojoj se provode izbori.

Kome i u kojem roku se podnosi prigovor?

Prigovori zbog nepravilnosti podnose se nadležnom izbornom povjerenstvu u roku od **48 sati** računajući od isteka dana kada je izvršena radnja na koju je stavljen prigovor.

Prigovor zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja i u postupku izbora za članove županijskih skupština i Gradske skupštine Grada Zagreba, župana, odnosno gradonačelnika Grada Zagreba podnosi se Državnom izbornom povjerenstvu.

Prigovor zbog nepravilnosti u postupku kandidiranja i u postupku izbora za članove općinskog i gradskog vijeća, općinskih načelnika i gradonačelnika podnosi se županijskom izbornom povjerenstvu.

Državno izborna povjerenstvo Republike Hrvatske, odnosno županijsko izborna povjerenstvo dužno je donijeti rješenje o prigovoru u roku od **48 sati** od dana kada je prigovor dostavljen, odnosno od dana kada su dostavljeni izborni materijali na koje se prigovor odnosi.

Kada se podnosi žalba Ustavnom sudu i u kojem roku?

Protiv rješenja nadležnog izbornog povjerenstva, podnositelj prigovora koji je nezadovoljan takvim rješenjem, ima pravo žalbe Ustavnom sudu Republike Hrvatske.

Žalba se podnosi Ustavnom sudu putem nadležnog izbornog povjerenstva u roku od 48 sati, računajući od dana kada je primljeno pobijano rješenje. Odluku o žalbi Ustavni sud je dužan donijeti odluku o žalbi u roku od 48 sati od dana primitka žalbe.

Koja su kaznena djela i prekršaji vezana uz izborni proces?

→ Povreda slobode odlučivanja birača i biračica

utjecaj na birača da glasuje za ili protiv određenog kandidata ili uopće ne glasuje

- kazna zatvora od šest mjeseci do 5 godina

→ Uskrata izbornog prava

protuzakonito brisanje iz popisa birača ili drugi način uskrate biračkog prava

- kazna zatvora do 3 godine

→ Zlouporaba biračkog prava

dvostruko glasanje ili glasanje pod tuđim imenom

- kazna zatvora do 3 godine

→ Povreda tajnosti glasanja

pokušaj saznanja kako je druga biračica glasala te prijetnja ili prisila nad biračem da otkrije kako je glasao

- kazna zatvora do 1 godine

→ Uništenje izbornih isprava

uništavanje, prikrivanje, oštećenje ili neovlašteno odnošenje isprave o izborima ili glasanju ili predmeta koji služi za izbor ili glasanje

- kazna zatvora od 6 mjeseci do 5 godina

→ Izborna prijevara

dodavanje, oduzimanje, brisanje glasova ili na drugi način krivotvorenje ishoda izbora ili glasanja

- kazna zatvora od 6 mjeseca do 5 godina

→ Povreda izborne šutnje

- novčana kazna do 400 eura za fizičke osobe, do 66.361 eura za pravne osobe i do 3.981 eura za kandidate i odgovornu osobu u pravnoj osobi za povredu izborne šutnje.

FINANCIRANJE

Moraju li stranke, liste i kandidati otvoriti poseban račun za financiranje kampanje?

Stranke, nositelji zajedničkih lista, nositelji nezavisnih lista i kandidati zakonski su **dužni otvoriti poseban račun** za financiranje izborne kampanje **najkasnije s danom podnošenja kandidature**, a najranije **šest mjeseci prije roka** predviđenog za održavanje izbora.

Dobrovoljni prilozi (donacije) za financiranje troškova izborne kampanje kandidata uplaćuju se isključivo na taj poseban račun.

Postoje li ograničenja vezana za donacije?

Političke stranke i kandidate **ne smiju** financirati:

- strane države, strane političke stranke, strane pravne osobe, strane fizičke osobe, s izuzetkom državljana drugih država članica Europske unije koji imaju prebivalište ili privremeni boravak u Republici Hrvatskoj prema Zakonu o strancima;
- državna tijela, javna poduzeća, pravne osobe s javnim ovlastima; trgovačka društva, ustanove i druge pravne osobe u kojima Republika Hrvatska, odnosno općine, gradovi ili županije imaju više od 5% udjela ili dionica te javnih i drugih ustanova čiji je osnivač Republika Hrvatska ili jedinica samouprave ili su u njihovom vlasništvu;
- udruge radnika i poslodavaca;
- udruge, zaklade i fondacije koje zastupaju ili predstavljaju državni dužnosnici ili dužnosnici općina, gradova i županija;
- vjerske zajednice, humanitarne te druge neprofitne udruge i organizacije te
- fizičke i pravne osobe protiv kojih se vodi postupak naplate dospjelih nepodmirenih obveza prema državnom, gradskom ili općinskom proračunu ili prema zaposlenicima.

Zabranjeno je i davanje donacija u novcu, proizvodima ili uslugama i **preko trećih osoba**, odnosno posrednika.

Može li jedna osoba donirati više stranaka, lista ili kandidata?

Zakon ne zabranjuje niti fizičkim niti pravnim osobama da doniraju više različitih stranaka, lista ili kandidata tijekom iste izborne kampanje, što znači da je to **dozvoljeno**.

Koliki minimalni iznos donacije koja se mora prijaviti?

Prijaviti se moraju **sve donacije**, neovisno o iznosu donacije u novcu ili o vrijednosti darovanog proizvoda ili usluge.

Koliki je najveći ukupni iznos donacija koje fizička ili pravna osoba ima pravo donirati političkoj stranci, neovisnoj listi za kampanju za jedne parlamentarne izbore?

Ukupna vrijednost donacija fizičke osobe za financiranje troškova izborne promidžbe ne smije prelaziti iznos od 3.981,68 eura.

Što se tiče pravnih osoba, maksimalan iznos je 26.544,56 eura.

Sve što prelazi navedene iznose, kandidati su **dužni prijaviti Državnom izbornom povjerenstvu te uplatiti u korist državnog proračuna**, najkasnije u roku od 15 dana od dana primljene uplate.

Jesu li dozvoljene anonimne donacije?

Anonimne donacije su **zabranjene**. Takvim donacijama smatraju se one koje potječu od donatora za koje nisu poznati ime, prezime i OIB za fizičke osobe, odnosno naziv i OIB pravne osobe (npr. donacije putem SMS poruka ili telefonskih govornih automata).

Je li dozvoljeno korištenje javnih resursa, npr. gradskih ili općinskih prostora za potrebe kampanje?

Za potrebe izborne promidžbe **zabranjeno** je korištenje uredskih prostorija, službenih vozila i uredske opreme državnih tijela i jedinica samouprave, osim osobama na koje se odnose posebni [propisi o štíćenim osobama](#) (najviši državni dužnosnici).

Kako se vodi evidencija primitaka novčanih donacija za izbornu kampanju?

Političke stranke, osobe ovlaštene za zastupanje neovisnih lista odnosno nositelji lista grupe birača i kandidati dužni su voditi evidenciju o primitku donacija za financiranje izborne promidžbe te izdavati potvrde o primitku donacija, a osobe ovlaštene za zastupanje neovisnih lista, nositelji lista grupe birača i kandidati dužni su voditi i evidenciju o uplaćenim vlastitim sredstvima za financiranje izborne promidžbe.

Kako se evidentira darovani proizvod ili usluga?

Za donacije u obliku proizvoda ili usluga (što uključuje i druge nenovčane oblike, kao primjerice pokretnu ili nepokretnu imovinu, imovinska prava i sl.), fizičke i pravne osobe dužne su **izdati potvrdu s naznačenom tržišnom vrijednosti** darovanog proizvoda ili usluge. Na potvrdu mora biti naznačeno da donacija glasi na političku stranku, listu ili kandidata i da ne podliježe naplati. Zauzvrat, primatelji donacija moraju izdati potvrdu i za svaki darovani proizvod ili uslugu u izbornoj kampanji. Rad volontera ne smatra se doniranom uslugom.

Za donacije vrijednosti veće od 663,61 eura primatelj donacije i donator moraju zaključiti **ugovor**.

Što ako stranke ili kandidati vrše pritiske ili obećavaju protuusluge kako bi financirali svoju kampanju?

Pri prikupljanju dobrovoljnih priloga odnosno donacija za svoje političko djelovanje, nitko ne smije raditi politički ili bilo kakav drugi pritisak na fizičke ili pravne osobe. Nadalje, pri prikupljanju donacija nitko ne smije obećavati niti političke ili bilo kakve druge protuusluge, povlastice ili osobne koristi bilo koje vrste. To se odnosi jednako na prikupljanje donacija za redovite političke aktivnosti kao i na prikupljanje donacija za financiranje izborne kampanje. Svako takvo postupanje **mora se prijaviti policiji**.

Moraju li stranke, liste i kandidati objaviti izvještaje o financiranju izborne kampanje?

Svi kojima su se sredstva za financiranje izborne kampanje uplaćivala na poseban račun za potrebe financiranja izborne kampanje, moraju **najkasnije sedam dana prije održavanja izbora dostaviti Državnom izbornom povjerenstvu** izvještaj o primljenim donacijama i o troškovima izborne kampanje. Izvještaj mora sadržavati podatke zaključno s danom podnošenja izvještaja. DIP ih takve objavljuje na svojim stranicama, gdje ih drži sve dok ih ne zamijeni financijskim izvještajima o financiranju izborne promidžbe dotične političke stranke, zajedničke ili neovisne liste ili kandidata. Financijski izvještaj o financiranju u sebi sadrži, osim drugih podataka, i konačne odnosno kompletne podatke o donacijama i troškovima izborne kampanje. Taj financijski izvještaj DIP-u se mora predati najkasnije 30 dana nakon održanih izbora.

Postoje li zakonska ograničenja visine potrošnje na izbornu kampanju?

Ukupan iznos troškova izborne promidžbe po kandidatu odnosno kandidacijskoj listi **ne smije prelaziti iznos veći od:**

- **106.178,25 eura** na izborima za gradonačelnika Grada Zagreba
- **63.706,95 eura** na izborima za župana i gradonačelnika velikoga grada (iznad 35.000 stanovnika)
- **26.544,56 eura** na izborima za gradonačelnika i općinskog načelnika u jedinicama lokalne samouprave koje imaju više od 10.000 stanovnika
- **10.617,82 eura** na izborima za gradonačelnika i općinskog načelnika u jedinicama lokalne samouprave koje imaju od 3.001 do 10.000 stanovnika
- **5.308,91 eura** na izborima za gradonačelnika i općinskog načelnika u jedinicama lokalne samouprave koje imaju do 3.000 stanovnika.

Ovo jednako vrijedi i za izbore za članove predstavničkih tijela tih jedinica.

Na izborima za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika i župana koji se bira iz reda **pripadnika nacionalnih manjina**, odnosno hrvatskog naroda, ukupan iznos troškova izborne promidžbe **ne smije prelaziti iznos veći od 50%** od iznosa za izbore općinskih načelnika, gradonačelnika i župana u istim jedinicama.

Ako je ukupna vrijednost primljenih donacija za financiranje troškova izborne promidžbe veća od dopuštenog iznosa troškova izborne promidžbe, političke stranke, osobe ovlaštene za zastupanje neovisnih lista, nositelji lista grupe birača i kandidati dužni su ukupnu vrijednost donacija koja prelazi dopušteni iznos troškova izborne promidžbe vratiti uplatiocima, razmjerno vrijednosti primljenih donacija, najkasnije do roka propisanog za dostavu financijskog izvještaja o financiranju izborne promidžbe (30 dana nakon održanih izbora).